

GROENE VINGERS

DOE HET ZELF

Geen voorkant?

Wil je weten waarom?

Het antwoord vind je in dit werkboek.

AUGUSTUS

Woord vooraf

Als het schooljaar start in augustus staat een tuin al in volle bloei. Alles draait bij tuinieren dan ook om de seizoenen. Vandaar dit werkboek, een werkboek dat je helpt met al de werkzaamheden die gedaan moeten worden in een tuin. Iedere maand staan de werkzaamheden van die maand gerangschikt. Het is aan jou om ze in te delen en gedane werkzaamheden af te vinken. Mocht je dus niet behept zijn met groene vingers, altijd gedacht hebben dat tuinieren voor jou te veel voeten in de aarde had, dan heb je hier je antwoord. Nee dus!

Kosten

Schaar	€ 2,00
Plakstift	€ 2,00
Agenda	€ 5,00 *

* Alles kan werkelijk zo goedkoop!

De start van het schooljaar

We gaan gelijk aan de slag. De benodigdheden staan in dit blokje. Wat je moet doen is, is vrij simpel. Geef de opdrachten in dit werkboek een plaats in je agenda. Let hierbij goed op de maanden van het jaar. Het kan eigenlijk niet misgaan ☺.

Benodigdheden

Augustus en verder

Als het schooljaar start, is de zomer alweer in volle gang. En al is het warm, dit is niet alleen het jaargetijde om lekker in de tuin te zitten.

De tuin staat nog in "volle" bloei. Uiteraard willen we de tuin zo lang mogelijk bloeiende houden. Toch staan augustus en vooral de daaropvolgende maanden vooral in het teken van het winterklaar maken van de tuin.

Wat ons zoal te doen staat is het snoeien van de tuin. Het snoeiafval gebruiken we weer voor het maken van bloemstukjes, bladslingers en als het even meezit een vogelhuisje.

Uiteraard zorgen we ook later in het jaar voor vetbollen en pindaslingers. Verder gaan we ook een start maken met het leggen van contacten in de buurt en met de gemeente. Verder vullen de koude wintermaanden ook met het pimpen van je agenda en het overzichtelijk maken van de kosten die het tuinonderhoud met zich meebrengt. Hiermee beginnen we al in augustus. Je vindt een boodschappenlijstje met alle spullen die je voor het jaar nodig hebt. En geen cent teveel hoor!

Tip

Ga voor het pimpen van je agenda op zoek naar afbeeldingen die bij het seizoen of de maand passen en versier hiermee je agenda.

Groene vingers hebben oftewel goed met planten om kunnen gaan. Heb jij ze? Waarschijnlijk na dit werkboek wel!

Boodschappenlijstje

Het boodschappenlijstje tot en met november.

De boodschappenlijst

Schaar	€ 2,00
Plakstift	€ 2,00
Agenda	€ 5,00 *
Overall	€15,00
Werkhandschoenen	€ 1,50
Laarzen/	€ 7,95
Werkschoenen	€30,00
Straatbezem	€ 7,50
Stoffer en Blik	€ 3,50
Bladhark	€ 6,00
Pompoen (zaadjes!)	€ 1,75
Breinaald / priem	€ 3,50
Aardappelschilmesje	€ 0,49
Lepel	€ gratis
Krantenpapier	€ gratis
Vuilniszak	€ 0,17
Waxinelichtje	€ 0,03
Tuinschepje	€ 1,50
Hark	€ 1,99
Bloembollen	€ 3,00
Bindtouw	€ 1,50
Snoeischaar	€ 3,50 (2st)
Heggenschaar	€10,99
Takkenschaar	€ 6,95
Boomzaag	€ 3,99
Totaal	€ 119,81

Wesperval

Je kent het wel. Je bent net klaar met het werken in de tuin. Er staat een heerlijke cola van je klaar, komt er ook zo een akelige wesp op de koffie. En dat willen we niet! Snel dus even een wesperval maken.

Wesperval stap voor stap

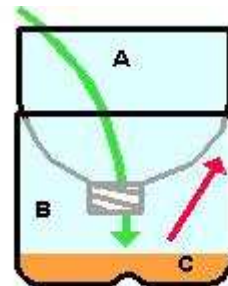
Deze eenvoudige val lokt de wesp naar binnen, maar kan de weg niet meer terug vinden. Zeer effectief! Zo kun je eenvoudig en goedkoop wespen bestrijden.

Wat heb je nodig:

- Petfles
- Scherp mes met punt
- Schaar
- Limonade en ander zoet spul

Maak een snede ongeveer 10 cm onder de hals van de fles. Doe dit uiterst voorzichtig! Knip vervolgens de bovenkant er van af (A) draai deze om en plaats dat in de onderkant van de fles (B) waarin je resten limonade en andere zoete spullen stopt (C). Je wesperval is klaar voor gebruik.

(met dank aan <http://www.geolution.nl/weer/weer-wespenplaag.htm>)

Wesperval

Je kent het wel. Je bent net klaar met het werken in de tuin. Er staat een heerlijke cola van je klaar, komt er ook zo een akelige wesp op de koffie. En dat willen we niet! Snel dus even een wesperval maken.

Benodigheden – Algemeen

SEPTEMBER

Kosten - Algemeen

Overall	€ 15,00
Werkhandschoenen	€ 1,50
Laarzen/	€ 7,95
Werkschoenen	€ 30,00
* Prijzen zijn waar!	

September

September de maand dat de herfst begint. De oogstmaand augustus is net achter de rug. Toch worden er ook deze maand nog grote hoeveelheden fruit geoogst. De herfst is het seizoen waarin bomen bladeren beginnen te verliezen. Het seizoen waarin de tuin winterklaar wordt gemaakt. Mocht je dus denken het rustig aan te kunnen doen, niets is minder waar. Er is werk aan de winkel. Dankzij de gespreide zomervakanties in Nederland is voor een aantal van jullie de maand september de start van het schooljaar. Kijk dan nog wel even bij Augustus, anders mis je belangrijke info. Daarbij een algemene opmerking vooraf. Wanneer je in een tuin werkt word je vies. Vooral in deze periode van het jaar zijn laarzen (werkschoenen), een overall en werkhandschoenen meer dan welkom.

Zoals hierboven al gemeld staan de komende maanden in het teken van het "winterklaar" maken van de tuin.

In de aankomende maanden gaan we snoeien, maar ook houden we rekening met het leven in de tuin zoals de vogels. Je leert de komende maanden dan ook vogels en planten herkennen.

Kosten - Vegen

Straatbezem	€ 7,50
Stoffer en Blik	€ 3,50
Bladhark	€ 6,00

* Prijzen zijn waar!

Benodigheden – Vegen

Besparingstip

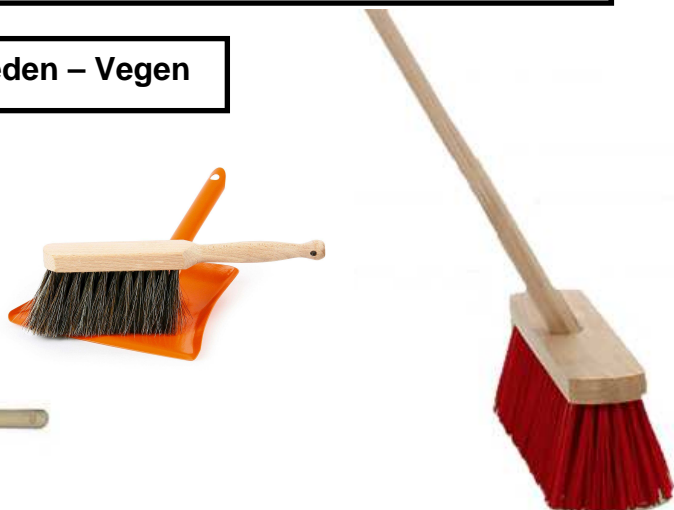
Wat betreft de kosten. Ik heb altijd gedacht dat tuinieren verschrikkelijk veel geld kostte. Wanneer je echter goed zoekt, kan je jezelf veel geld besparen. Betaal dus niet meer dan nodig is. Meestal kan het nog goedkoper! Let wel goed gereedschap is het halve werk. Soms is het beter om te investeren in kwalitatief beter gereedschap.

Veel voeten in de aarde hebben, dat kost veel moeite; er moet heel wat gebeuren voor dat lukt/ mogelijk is.

Buiten vegen

De eerste bladeren beginnen alweer te vallen. Er zal dus weer regelmatig geveegd moeten worden. Hieronder een paar tips.

- Veeg regelmatig, anders wordt het een rotzooi.
- Veeg met een rechte rug. Ook met de stoffer en blik. Je kunt anders last van je rug krijgen.
- Ga als het even kan niet alleen vegen. Vele handen maken licht werk.
- Veeg niet als het hard waait of je moet graag vegen.
- Bepaal van tevoren waar je het afval naartoe veegt.
- Veeg het vuil voor je uit. Je hoeft zelf niet vies te worden.
- Je kunt uiteraard ook in andere maanden vegen.
- Gebruik op een grasveld een bladhark.

OKTOBER

Tsilp, tsilp, de vogelkennisquiz – part I

Vogels in je tuin, hartstikke leuk, maar natuurlijk is het ook leuk om te weten welke vogels er op jouw vogelhuisje afkomen. Daarom deze vogelkaartjes. En leer ze maar goed, want wanneer we in maart en april de nestkasten gaan maken gooien we er nog een overhoorinkje tegenaan. Even kijken of de kennis niet is weggezakt.

Oktober

We gaan vogelhuisjes maken in december. Toch starten we nu al met de voorbereidingen. Waarom vraag je, je misschien af? Allereerst komt de winter er sneller dan je denkt. Ten tweede starten we volgende maand met het snoeien. En waar kan je beter je snoeiafval voor gebruiken dan voor je eigen vogelhuisje. Lijkt me logisch. Toch?

Tip vogelvisie.nl / <http://www.aviflevoland.nl> oftewel websites voor vogelspotten. Hier vind je duidelijke foto's van heel veel vogels.

Beter één vogel in de hand dan tien in de lucht oftewel je moet niet op riskeren dat wat je hebt te verliezen als je maar een kleine kans hebt iets beters te behalen.

Kosten – Pompoen

Pompoen (zaadjes!)	€ 1,75
Breinaald / priem	€ 3,50
Aardappelschilmesje	€ 0,49
Lepel	€ gratis
Krantenpapier	€ gratis
Vuilniszak	€ 0,17
Waxinelichtje	€ 0,03

Pompoen

Uiteraard gaan we deze maand ook weer zelf aan de slag. En wel zo snel mogelijk, want Halloween staat voor de deur. Wat is daarbij leuker dan een zelf uitgeholde pompoen. Hier ben je wel even mee bezig, maar dan heb je ook een fantastisch resultaat.

(Met dank aan <http://www.halloweenpumpkins.be/nl/zelfmaken.html>)

Pompoenzaadjes

Pompoenen kopen uit een zaadje, uiteraard kan je, je pompoen ook kant en klaar kopen.

Benodigheden – Pompoen

1. Leg je spullen en de pompoen klaar. Leg kranten op je werktafel voor de rommel.

2. Bepaal met de priem of breinaald hoe groot je hoedje wordt.

3. Snijd het hoedje los met het aardappelschilmesje. Let op je vingers!

4. Haal het hoedje voorzichtig los.

5. Lepel (met de lepel) alle pitten uit de pompoen. Zorg dat er zaadresten blijven zitten.

6. Plak een ontwerp op de pompoen. Kies wat je wilt, maar zorg ervoor dat het niet te klein wordt.

		
<p>7. Prik met de priem of breinaald het ontwerp in de pompoen uit.</p>	<p>8. Controleer of je niets vergeten bent!</p>	<p>9. Prik met de priem of breinaald het ontwerp uit de pompoen.</p>
		
<p>10. Maak de randen goed schoon.</p>	<p>11. Bewonder je kunstwerk maar eens goed.</p>	<p>12. Met een waxinelichtje in de pompoen wordt het nog mooier.</p>

NOVEMBER

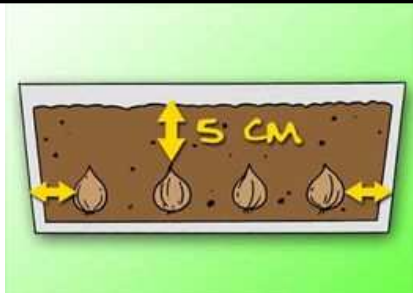
November
 De winter komt eraan. Buiten wordt alles steeds troostelozer. Tijd om binnen de sfeer te pimpen. Deze maand starten we met het maken van een bladslinger. Ook kan je, je deze maand uitleven met een herfstkrans en kalebasbloemstukje. (Zie hiervoor de tips van december.) Verder gaan we deze maand snoeien en bollen planten voor het voorjaar. Genoeg te doen dus in november.

Benodigdheden – Bloembollen planten

Kosten – Bloembollen planten

Tuinschepje	€ 1,50
Hark	€ 1,99
Bloembollen	€ 3,00

- Bloembollen planten – tips**
- Lees de verpakking!
  - Plant geen bloembollen in bevroren grond.
  - Plant een bol minimaal vijf centimeter diep en van elkaar. (Lees de verpakking!)
  - Hark de grond na het planten los.

Bladslinger

Als de herfststormen komen vallen de bladeren van de bomen. Hiermee kan je mooie bladslingers maken. (zie voorbeeld) Heel simpel, maar erg sfeervol.

Bladslinger - benodigheden

Bindtouw (€ 1,50), bladeren van de eik of beuk (Deze rotten niet) op google kan je hier wel plaatjes van vinden, snoeiafval, kastanjes, eikels, dennenappels, enz. Rijg alles aan elkaar en klaar!

Snoeien

Snoeien, het moet/kan praktisch het gehele jaar door. In de wintermaanden heb je over het algemeen meer tijd om te snoeien. Belangrijk bij het snoeien is, is nooit te snoeien wanneer het kouder is dan 5 graden°C.

Omdat het onmogelijk is in september al het snoeiwerk te doen spreiden we de werkzaamheden. Tot en met december houden we ons bezig met het snoeien van wintergroene struiken, vruchtdragende struiken en bomen. Het snoeiafval kunnen we gebruiken voor onze bloemstukjes en voor het maken van ons vogelhuisje.

Benodigheden – Snoeien

Kosten - Snoeien

Snoeischaar	€ 3,50 (2st)
Heggenschaar	€ 10,99
Takkenschaar	€ 6,95
Boomzaag	€ 3,99

Opdracht

Weet jij de namen van al het snoeigereedschap al? Knip de plaatjes uit en zorg ervoor dat de juiste tekst erbij komt.

Snoeischaar

Een **snoeischaar** is een stevige schaar waarmee dunne takjes en bladeren geknipt kunnen worden. Een snoeischaar wordt gebruikt om een heg of een struik te onderhouden (snoeien), zodat deze niet te groot wordt en andere planten gaat overwoekeren. Ook voor jonge, dunne boomtakken is een snoeischaar bruikbaar. Voor dikkere takken gebruikt men een takkenschaar of takkenzaag.

Heggenschaar

Een **heggenschaar** of **haagschaar** is een stuk tuingereedschap dat gebruikt kan worden om een heg te snoeien. Door een heg regelmatig op de juiste manier te snoeien kan deze in model worden gebracht. Het kan gewoon een rechte heg worden of in allerlei kunstige modellen worden gesnoeid.

Takkenschaar

Een **takkenschaar** wordt gebruikt om takken die te dik zijn voor een snoeischaar weg te snoeien. Door de langere, vaak telescopisch verstelbare, armen kan meer kracht overgebracht worden op de speciaal gevormde messen van de schaar. Dit type schaar kan worden uitgebreid met lange handvatten om takken in bomen te snoeien. Nog dikkere takken kunnen met een takkenzaag weggehaald worden.

Boomzaag

Een **takkenzaag** of **snoeizaag** is een handzaag die geschikt is voor het snoeien van bomen en flinke struiken. Het blad van de takkenzaag heeft grove tanden om door het levende hout te kunnen zagen en is vaak enigszins gekromd van vorm, zodat de tak niet onder de zaag wegglijdt tijdens het maken van zaagbewegingen.

Spoedcursus snoeien – takken

Welke tak je ook wegsnoeit. Laat in ieder geval één of twee ogen zitten. De ogen zijn de knoppen van een plant. Hieruit groeit dus een nieuwe tak

Spoedcursus snoeien – jargon

Jargon oftewel, vaktaal, wordt veel gebruikt tijdens het tuinieren. Wist je bijvoorbeeld dat ogen gewoon de knoppen zijn en een ander woord voor een heester is een struik.

Spoedcursus snoeien – hagen

Voor onze bloemstukjes snoeien we alleen de wintergroene hagen in de winter. Snoeien van haag start met de zijkanten. Snoei zoals het voorbeeld. Hierdoor krijgt de haag voldoende licht. Snoei pas als laatst de bovenkant.

DECEMBER

Boodschappenlijstje december

Krans	€ 0,49
Krammen	€ 0,99
Snoeiafval	€ gratis
Binddraad	€ 0,85
Snoeischaar	€ 3,50 (2st)
Steekschuim	€ 0,49
Rieten mandje	€ 1,29
Plank 30 x 30)	€ 2,50
Plastic zakjes	€ 0,29
Snijbloemen	€ 5,00
Doppinda's	€ 0,89
Totaal	€16,29

Spoedcursus – jaarkalender

Bijna alle planten kunnen het gehele jaar door gesnoeid worden. Echter niet alle planten! Op de snoeikalender vind je dus uitzonderingen. Snoei nooit wanneer het kouder is dan vijf graden. Hier kan geen enkele plant tegen

- **Januari:** vruchtbomen
- **Februari:** druiven, kiwi's.
- **Maart:** struikrozen (niet stamrozen!)
- **April:** Fuchsia
- **Mei:**
- **Juni:**
- **Augustus:** stam- en treurozen. –
- **September:**
- **Oktober:** dood hout
- **November:** vruchtbomen en heesters
- **December:** nagenoeg alle heesters

Door de bomen het bos niet meer zien oftewel je krijgt zoveel nieuwe informatie dat je het overzicht verliest.

December

December wordt ook wel de duurste maand van het jaar genoemd. Gelukkig is dit in de tuin niet het geval. Dan is december niet duur. Vandaar voor deze maand een apart boodschappenlijstje. December is wel een goede maand om binnen te werken. Het is namelijk koud. We maken bloemstukjes en kerstkransen. Ook maken we een voederplank voor de vogels. Als die klaar is, zal je toch een keer naar buiten moeten. ☺

Tips - Kerstkrans

- Ook in de herfst kan je een mooie krans maken. Bedek de krans dan herfstbladeren, kastanjes, eikels en wintergroen.
- Gebruik ("wintergroen") snoeiafval (bijv. conifeer, hulst, laurierkers, buxus, jeneverbes, enz.
- Wees creatief! (zoek naar voorbeelden)
- Zet de krammen altijd in een bakje op tafel. Anders kunnen ze onder je nagel schieten.
- Soms helpen spijkers en lijm.

Kosten – Kerstkrans en bloemstukje

Krans	€ 0,49
Krammen	€ 0,99
Snoeiafval	€ gratis
Binddraad	€ 0,85
Snoeischaar	€ 3,50 (2st)
Steekschuim	€ 0,49
Rieten mandje	€ 1,29
Plastic zakjes	€ 0,29
Snijbloemen	€ 5,00
(Extra: kerstballen, lint, lichtjes)	

Benodigheden - Kerstkrans

Voorbeelden - Kerstkrans

Bloemstukjes

Het maken van bloemstukjes is erg leuk. Je zult al snel merken dat je, je creativiteit veel groter is dan je denkt. Om deze creativiteit te vergroten kan je uiteraard zoeken op internet. Je bent namelijk niet de enige die bloemstukjes maakt. Alvast een eerste tip.

Benodigheden - bloemstukje

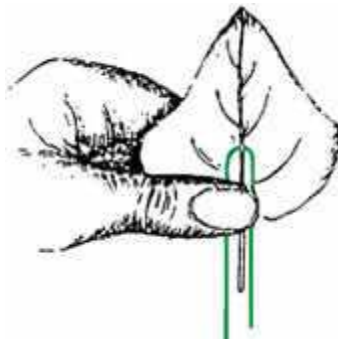
Bloemstukje - Op draad zetten van blad

Om blad goed te kunnen verwerken in een bloemstukje moet je het eerst op blad zetten. Hiervoor heb je ook binddraad nodig. Wil je weten hoe het werkt, lees dan de uitleg hiernaast. Daarna kan je beginnen met oefenen.

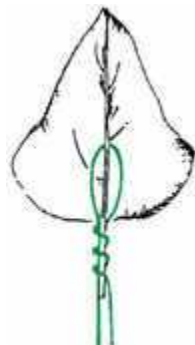
Bloemstukje – tips

- Laat het steekschuim zichzelf volzuigen. Dompel het niet onder!
- Zoek eens op Biedermeier.
- Ook in de herfst kan je een bloemstukje maken.
- Kijk eens rond op het internet voor ideeën.
- Doe altijd een plastic zakje om het steekschuim.
- Je kan uiteraard ook een bloemstukje maken in een uitgeholde kalebas.
- Steekschuim kan je in allerlei vormen maken.
- Probeer de kosten zo laag mogelijk te houden.
-

Op draad zetten van blad - uitleg

Draad achter bladnerf doorsteken. Duim en wijsvinger bij de hoofdnerf verplaatsen, naar het onderend van de bladschijf.

Met de andere hand de draad drie maal spiraalsgewijs om het bladstengel en de korte draad wikkelen tot einde van de bladstengel.

Bij bladeren zonder duidelijke bladstengel maar wel met een hoofdnerf, snijdt men de bladschijf langs de hoofdnerf (links & rechts) enkele cm weg zodat de natuurlijke vorm van het blad behouden blijft.

Meer tips? Kijk op; <http://users.skynet.be/millefiori/draadblad.htm>

Vogelvoer – vetbollen

Wist je dat je zelfs vetbollen erg gemakkelijk zelf kan maken. Gebruik hiervoor vast frituurvet en vogelzaad. (samen ongeveer € 2,00)
Nu alleen nog even het vet smelten. Meng met de zaden. In een vormpje gieten. Met een takje snoeiafval laten uitharden. En dan kan je hem overal in de tuin ophangen.

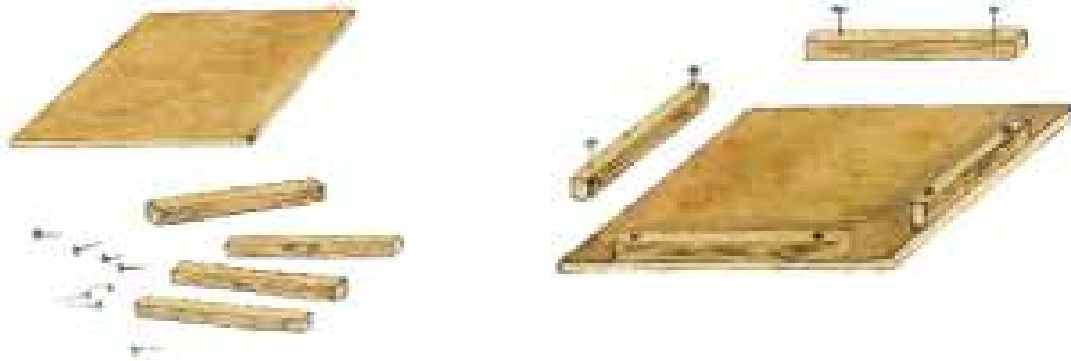
Vogelvoer – pindaslinger

Het maken van een pinda-slinger is echt dood eenvoudig. Je hebt er doppelpeas (€0,89) voor nodig. Verder nog het bindtouw en een naald. Naald, draad en pinda's bij elkaar? Rijgen maar! Binnen de kortste keren heb je een pinda-slinger voor in de tuin.

Vogel in de winter – voerplank

Je hebt nu de vetbollen en pindaslingers gemaakt. Uiteraard kan je ook nog een voerplank maken voor de vogels. Een voerplank is eigenlijk ook een beetje voor jezelf. Je kan de vogels in je tuin natuurlijk beter zien. Hoe gaat het nu in zijn werk. Je zaagt een plank van ongeveer 30 bij 40 centimeter. Zoek hiervoor goedkoop hout op bijv. marktplaats. Hierna timmer je aan de zijden vier maal een zijkant van snoeiafval. Nu heb je ook nog een grote paal nodig. (Als het even kan ook snoeiafval.) Hier timmer je, je voederplank op. Nu nog één tip! Maak van je voederplank geen springplank voor katten. Zorg dat de plank hoog genoeg staat.

Handige websites

<http://www.budgetland.nl/>

<http://www.klassegereedschap.nl/>

<http://www.goedkoop-bloemschikken.nl/>

Om de tuin leiden oftewel iemand beetnemen. En ik moet zeggen, wat betreft de kosten heb ik jullie voor de maand december een beetje beetgenomen. Ik heb bijvoorbeeld geen spijkers of een hamer op de boodschappenlijst neergezet. Hiervoor moet je maar je vader, moeder of school lief aankijken. Één iemand in de klas zal dat toch wel thuis hebben liggen. ☺